

| Research Article \ Araştırma Makalesi |

Erken Çocukluk Döneminde Baba Katılımı Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Investigation of Graduate Theses on Father's Participation in Early Childhood in Terms of Various Variables

Rukiye ARSLAN (0000-0002-2043-5664)¹

• **Geliş Tarihi:** 16 Haz. 2022

• **Kabul Tarihi:** 3 Ağu. 2022

• **Yayın Tarihi:** 30 Eyl. 2022

To cite this article: Arslan, R. (2022). Erken çocukluk döneminde baba katılımı konusunda yapılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 7:2, 1-12. DOI: 10.37754/ 737103.2022.721

Öz

Bu çalışmada, Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü çalışmaların; yıl, tür, araştırma modeli, araştırmanın yapıldığı üniversite, enstitü ve anabilim dalına göre incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel nitelikte olan bu çalışmada, genel tarama modellerinden tekil tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini, Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin tamamı oluşturmaktadır. Çalışmada herhangi bir yıl sınırlamasına gidilmemiş olup geçmişten 2022 yılının ilk altı ayına kadar yapılmış olan çalışmaların tamamı ele alınmıştır. Çalışmada YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “baba katılımı” ve “erken çocukluk” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda çalışmanın ölçütlerini karşılayan toplam 15 lisansüstü tez çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmanın verilerinin analizinde betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda; çalışmaların 2008-2022 yılları arasında gerçekleştirildiği, en fazla çalışmanın 2018 ve 2021 yılları arasında yapıldığı, çalışmaların %93,3’ünün yüksek lisans tezi olduğu, %80’inin nicel yöntem ile gerçekleştirildiği, en fazla çalışmanın Maltepe Üniversitesinde yapıldığı, çalışmaların yaklaşık olarak yarısının Sosyal Bilimler Enstitüsünde gerçekleştirildiği ve en fazla çalışmanın Psikoloji ve Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalında gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: baba katılımı, erken çocukluk, lisansüstü tezler

Abstract

In this study, it was aimed to examine the postgraduate studies on father involvement in early childhood in Turkey according to year, type, research model, university, institute and department where the research was conducted. In this descriptive study, single scanning model, one of the general scanning models, was used. The universe of the study consists of all postgraduate theses on father involvement in early childhood in Turkey. There was no year limitation in the study, and all of the studies carried out from the past to the first six months of 2022 were discussed. In the study, the database of YÖK National Thesis Center was searched using the keywords "father involvement" and "early childhood". As a result of the screening, a total of 15 graduate theses meeting the criteria of the study were included in the study. Descriptive content analysis was used in the analysis of the data of the study. In the results of working; the studies were carried out between 2008-2022, the most studies were carried out between 2018 and 2021, 93.3% of the studies were master's thesis, 80% of them were carried out with quantitative method, the most studies were conducted at Maltepe University, approximately half of the studies it

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Türkiye, rukiye.arslan@batman.edu.tr

was determined that it was carried out in the Institute of Social Sciences and the most studies were carried out in the Department of Psychology and Child Development and Education.

Key words: father involvement, early childhood, graduate theses

Giriş

Erken çocukluk dönemi, 0-8 yaş arasını kapsayan ve gelişimin her alanda hızlı olduğu bir dönemdir (Tunçeli ve Zembat, 2017). Gelişim ve öğrenmenin hızlı olduğu bu dönemde, bir yandan temel beceri ve alışkanlıklar kazanılırken öte yandan kişilik gelişiminin de temelleri atılmaktadır. Erken çocukluk dönemindeki yaşantılar çocukların gelecekte nasıl bir birey olacağını büyük ölçüde belirlemektedir. Aynı zamanda bu dönem çocukların dış çevreden gelen etkilere en fazla açık oldukları dönemdir (Akyol, 2016).

Erken çocukluk dönemi, çocukta beyin gelişiminin ve beyin gelişimine paralel olarak da zihinsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişiminde hızlı olduğu bir dönemdir. Bu nedenle, erken çocukluk döneminde çocukların gelişimlerinin uygun ve doğru bir biçimde desteklenmesi son derece önemlidir (Tunçeli ve Zembat, 2017; Selçuk ve Yavuz, 2018).

Çocuğun sağlıklı bir biçimde büyüyüp, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için çocuğa zengin uyarıcılara sahip olumlu çevresel koşullar sunulmalıdır. Ayrıca çocuğa zengin dil etkileşimleri, sosyal ve duygusal yönden olumlu yaşantılar sağlanmalı ve çocuğun bağımsızlığı desteklenmelidir (MEB, 2022). Çok küçük yaşlardan itibaren çocuğun gelişimini destekleyecek ve onun için gerekli olan olumlu çevresel koşulları yaratacak kişilerin başında çocuğun annesi ve babası gelmektedir.

Çocuğun bakımı ve eğitiminde anneler ve babalar birbirini tamamlar nitelikte katılım sergilemelidir. Çünkü babanın anneye verdiği destek hem annenin çocuğu ile olan ilişkisini hem de çocuğun baba ile olan ilişkisini etkilemektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007). Erken çocukluk döneminde çocuklar; babaları ile vakit geçirmekten, fikir alışverişinde bulunmaktan, bildiklerini babalarıyla paylaşmaktan, onlardan yeni şeyler öğrenmekten ve babalarının kendilerini gözlemlemelerinden hoşlanmaktadırlar. Ek olarak bu dönemde gelişim ve eğitimlerinde baba katılımı yönünden desteklenen çocuklar, gelişimlerini destekler nitelikteki bilgi, beceri ve duygusal desteği babadan alabilmektedir (Uzun ve Baran, 2019).

Çocuğun bakımından annenin sorumlu olduğu geleneksel düşünce biçimi günümüzde annenin de çalışmak zorunda olması, babanın evin gereksinimlerini karşılayan tek kişi olmaması, bu yönlü toplumsal algının büyük çoğunlukla değişmiş olması ve babaların çocukları ile ilgili konulara katılım gösterme isteğindeki artış ile değişmiştir (Özyürek, Teke, Özcan ve Kışlı, 2020). Ancak çocuk bakımı ve eğitiminde baba katılımı her ne kadar eskiye oranla artış göstermiş olsa da bu durum hala istenilen düzeyde değildir. Çünkü her toplumda çocuğun bakımı ve eğitiminde baba katılımını etkileyen durumlar vardır. Bunlar; toplumun gelenek ve görenekleri, kültürel özellikleri, sosyo-ekonomik durumu ve coğrafi konumu şeklinde belirtilmektedir (Seward ve Rush, 2015).

Birçok toplumda olduğu gibi Türk toplumunda da çocuğun bakım ve eğitiminden birincil derecede sorumlu kişi olarak anne görülmektedir (Tezel Şahin, 2007). Çocuğun bakımından ve ihtiyaçlarının karşılanmasından her ne kadar anne sorumlu görülse de çocuğun gelişim ve eğitimine katılımda babanın öneminin anlaşılmasıyla son yıllarda bu algı değişmeye başlamıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların babaları ile geçirdikleri zamanın incelendiği bir çalışmada, babaların çocukları ile günlük 1-2 saat zaman geçirdikleri ve bu zamanın çoğunu da oyun oynayarak geçirdikleri belirlenmiştir (Tezel Şahin, Akıncı Coşgun, Aydın Kılıç, 2017). Okul öncesi dönemdeki çocuklar ile babaları arasındaki ilişkinin incelendiği bir başka çalışmada ise babanın yaşı, çocuğun yaşı, babanın eğitim durumu gibi

değişkenlere bakılmış ve çalışmanın sonucunda; babanın eğitim durumundaki artışın çocukla arasındaki ilişkiyi olumlu yönde etkilediği ayrıca genç babaların yaşlı babalara ve yeni evli olanların uzun evlilik süresi olanlara oranla çocukları ile ilişkilerinin daha iyi olduğu ortaya konmuştur (Uzun ve Baran, 2019). Karabulut ve Şendil (2018) tarafından okul öncesi çağda çocuğu olan babaların, baba katılımında anne-baba tutumlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırıldığı bir çalışmada demokratik tutuma sahip babaların en fazla baba katılımı sergiledikleri; aşırı otoriter olan babalarda ise baba katılımının olumsuz olduğu, yani babanın çocuğa ilgili ve duyarlı davranmada ve sevgi göstermede yetersizlikleri olduğu belirlenmiştir.

Erken çocukluk dönemi çocuğun gelişimi için kritik öneme sahip olan yıllardır. Bu nedenle bu dönem, çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklenmesi gereken yıllardır. Günün büyük bir bölümünde evde anne babası ile birlikte olan çocuk için geçirilen zamanın kalitesi ve etkili bir şekilde geçirilmesi çok önemlidir. Bu nedenle bu sorumluluk tek bir ebeveyn'e yüklenmemelidir. Erken çocukluk döneminde çocuğun gelişim ve eğitiminde anneler kadar babalara da önemli sorumluluklar düşmektedir. Yapılan çalışmalar yaşamın erken dönemlerinden itibaren babaları tarafından desteklenen çocuklarda; bilişsel, dil, sosyal ve duygusal becerilerde, bağımsız davranma becerilerinde, olumlu insan ilişkileri ve akademik başarıda artış olduğu belirlerken, çocuktaki davranış problemlerin de ise azalma olduğunu belirtmektedir (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007; McBride ve Rane, 1997). Bu yüzden bu çalışmada, Türkiye’de “Erken Çocukluk Döneminde Baba Katılımını” konu alan lisansüstü tezlerin; yıl, tür, araştırma modeli, araştırmanın yapıldığı üniversite, enstitü ve anabilim dalına göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda;

- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları nasıldır?
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımları nasıldır?
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre dağılımları nasıldır?
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı üniversitelere göre dağılımları nasıldır?
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımları nasıldır?
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı anabilim dallarına göre dağılımları nasıldır? sorularına cevap aranmıştır.

Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve analizine ilişkin kısımlar yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelikte olan bu çalışmada, Türkiye’de yapılmış “Erken Çocukluk Döneminde Baba Katılımını”nu konu alan lisansüstü tezlerin incelenmesi için genel tarama modellerinden tekil tarama modeli kullanılmıştır

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin tamamı oluşturmaktadır. Araştırmada herhangi bir yıl sınırlamasına gidilmemiş olup geçmişten 2022 yılının ilk altı ayına kadar yapılmış olan çalışmaların tamamı ele alınmıştır. Araştırmanın örnekleme ise Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba

katılımını konu alan lisansüstü tezlerde “baba katılımı” ve “erken çocukluk” anahtar kelimeleri ölçüt alınarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın ölçütleri dahil edilme ve dışlanma kriterleri başlığı altında verilmiştir.

Araştırmanın Dahil Edilme Kriterleri

- Çalışmalara YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından ulaşmak,
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan tam metin lisansüstü tezlere ulaşmak,
- Çalışmaların dilinin İngilizce veya Türkçe olması.

Araştırmanın Dışlanma Kriterleri

- Erken çocukluk dönemi dışındaki gelişim dönemlerinin (son çocukluk, ergenlik vb. gibi) herhangi birinde baba katılımı çalışmış olmak.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın ölçütleri doğrultusunda birinci aşamada YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “baba katılımı” ve “erken çocukluk” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan toplam 17 lisansüstü teze ulaşılmıştır. İkinci aşamada tezler bilgisayara kaydedilip, detaylı bir şekilde incelenmiştir. Üçüncü aşamada incelenen tezler, araştırmanın sorularını (lisansüstü tezlerin; yıl, tür, araştırma modeli, araştırmanın yapıldığı üniversite, enstitü ve anabilim dalı) kapsayacak şekilde araştırmacı tarafından hazırlanan forma kaydedilmiştir. İnceleme sonucunda; 2003 ve 2005 yılında yapılmış 2 lisansüstü tez, tam metinlerine ulaşamadığı için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Çalışmanın ölçütlerini karşılayan toplam 15 lisansüstü tez çalışmaya alınmıştır.

Verilerin Analizi

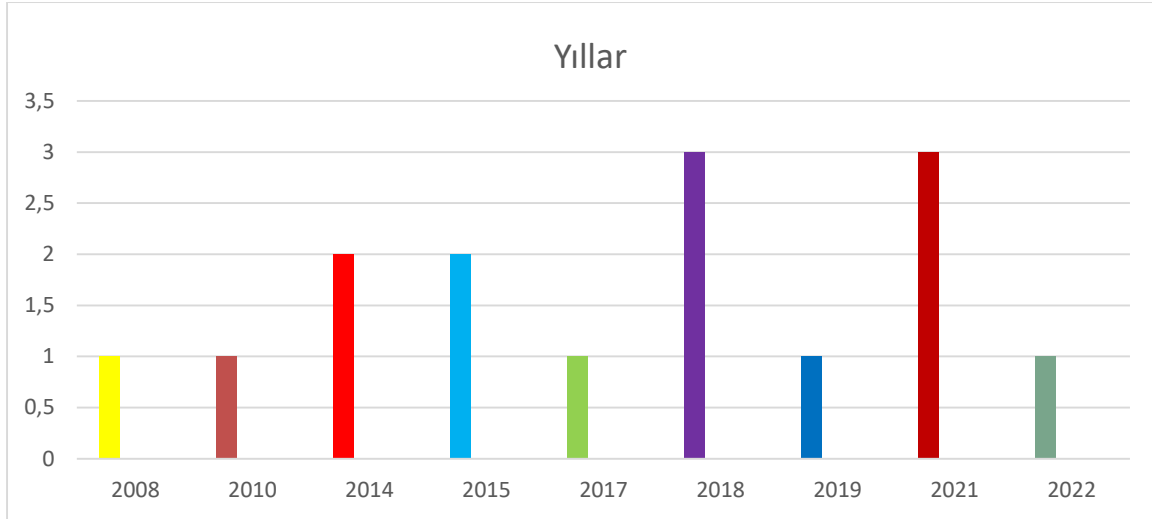
Araştırmacı tarafından; yıl, tür, araştırma modeli, araştırmanın yapıldığı üniversite, enstitü ve anabilim dalına göre incelenen dokümanlar betimsel içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir (Aydın ve Kılıç Moçan, 2019). Temel amacın eğilimleri belirlemek olduğu betimsel içerik analizinde, belirli bir zaman diliminde gerçekleştirilmiş hem nicel hem de nitel çalışmaların kategorize edilip, çoğunlukla frekanslar ve yüzdeler olmak üzere tanımlayıcı istatistikler kullanılarak yapılan analiz şekli olarak tanımlanmaktadır (Dinçer, 2018).

Bulgular ve Tartışma

Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tez çalışmaları; yapıldıkları yıllar, türleri, araştırma modeli, araştırmanın yapıldığı üniversite, enstitü ve anabilim dallarına göre dağılımları aşağıda verilmiştir.

Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımlarına ilişkin bulgular

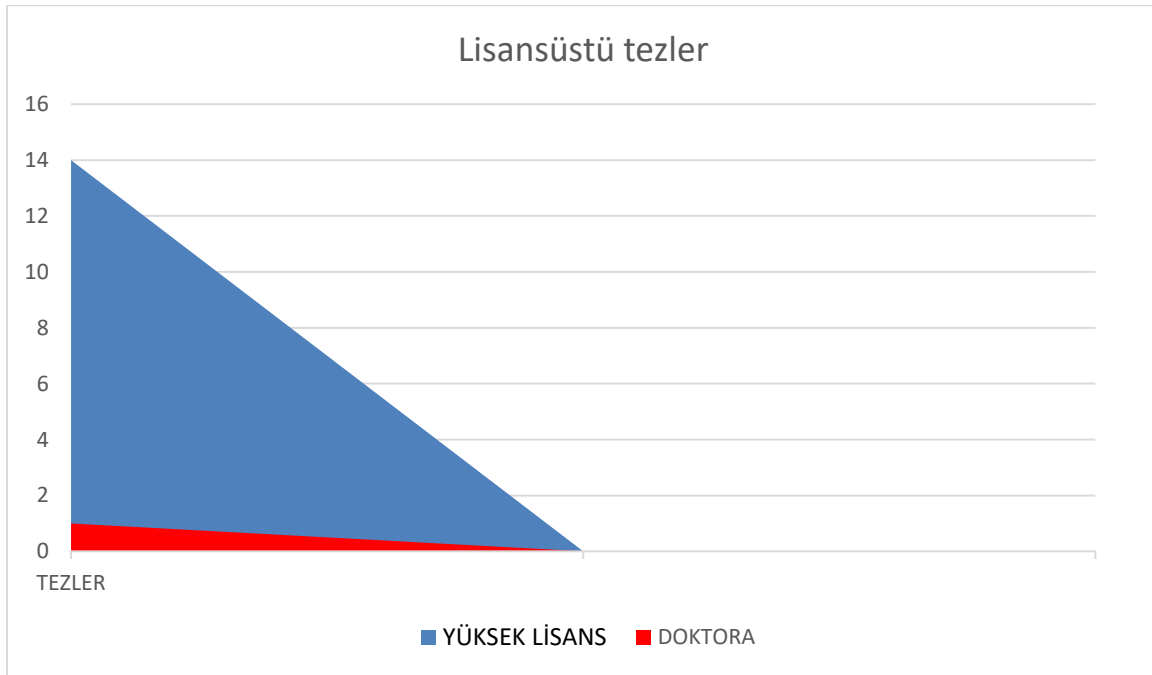
Türkiye’de, erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları incelendiğinde; çalışmaların 2008-2022 yılları arasında gerçekleştirildiği, tezlerin %6,6’sının 2008 yılında (n=1), %6,6’sının 2010 yılında (n=1), %13,5’inin 2014 yılında (n=2), %13,5’inin 2015 yılında (n=2), %6,6’sının 2017 yılında (n=1), %20’sinin 2018 yılında (n=3), %6,6’sının 2019 yılında (n=1), %20’sinin 2021 yılında (n=3) ve %6,6’sının 2022 yılında (n=1) gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. En fazla çalışmanın 2018 ve 2021 (n=3) yılında yapıldığı görülmektedir. Ayrıca lisansüstü çalışmalarda erken çocukluk döneminde baba katılımı konusunda yapılan çalışmaların çoğunluğunun son 15 yıl içinde gerçekleştirildiği söylenebilir. Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımlarına ilişkin görsel; Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımlarına ilişkin bulgular

Türkiye’de, erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımları incelendiğinde; çalışmaların %93,3’ünün yüksek lisans (n=14) ve %6,7’sinin doktora tezi (n=1) olduğu belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımlarına ilişkin görsel Grafik 2’de verilmiştir.

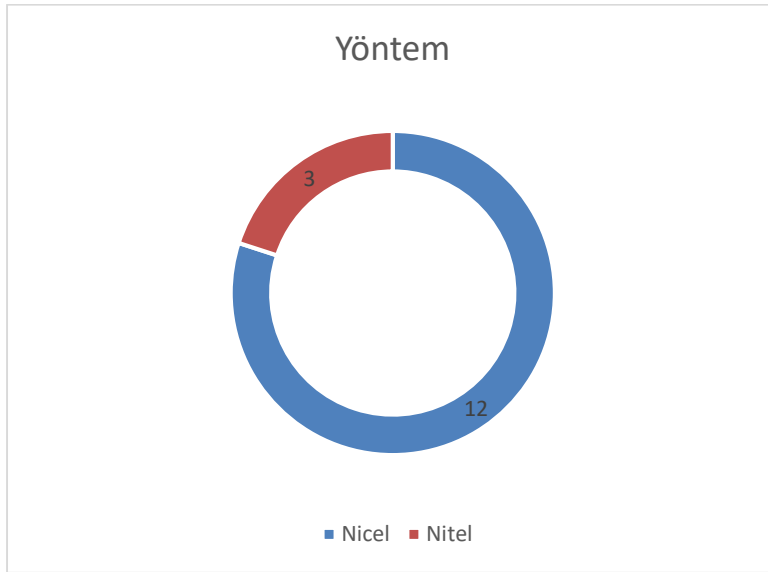

Grafik 2. Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre dağılımlarına ilişkin bulgular

Türkiye’de, erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre dağılımları incelendiğinde; çalışmaların %80’inin nicel (n=12) ve %20’sinin nitel (n=3) olduğu belirlenmiştir. Nitekim yapılan benzer bir çalışmada da incelenen lisansüstü tezlerin tamamına yakınının araştırma modelinin nicel olduğu tespit edilmiştir (Pekşen Akça,

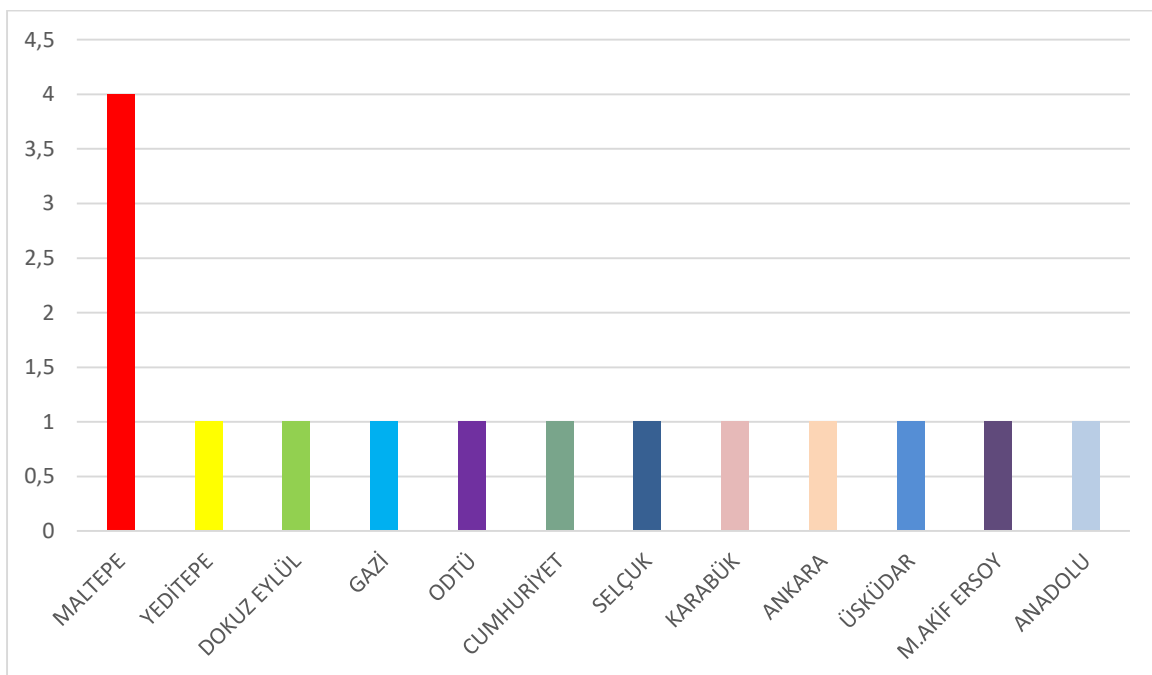
2022). Lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre dağılımlarına ilişkin görsel, Grafik 3'te verilmiştir.

Grafik 3. Tezlerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımı

Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı üniversitelere göre dağılımlarına ilişkin bulgular

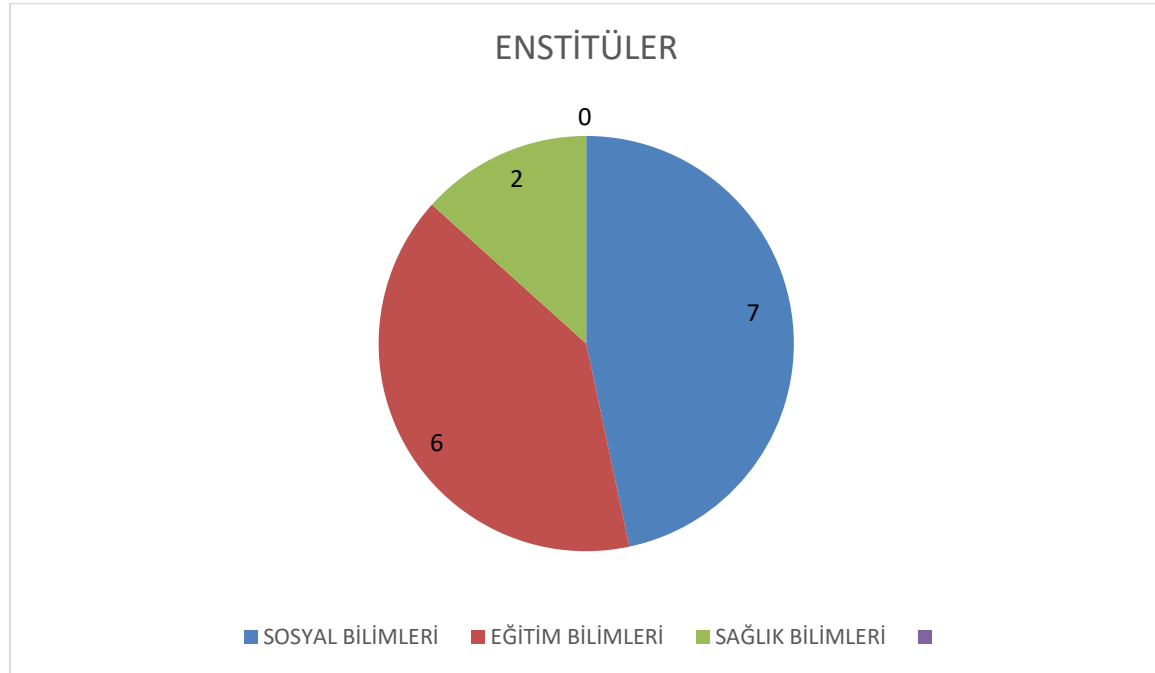
Türkiye’de, erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin gerçekleştirildiği üniversitelere göre dağılımları incelendiğinde; toplam 15 üniversitede erken çocuklukta baba katılımını konu alan yüksek lisans (n=14) ve doktora (n=1) tezinin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu konuda en fazla çalışmanın %26,6 ile (n=4) Maltepe Üniversitesinde yapıldığı diğer 14 üniversitede ise birer çalışmanın yapıldığı tespit edilmiştir (Çatıkkaş, 2008; Pekkarakaş, 2010; Özkan, 2014; Çetin, 2015; Karakaş, 2014; Can, 2017; Özgündüz, 2015; Turan, 2018; Özdemir, 2018; Aydoğmuş, 2018; Yuvacı, 2019; Kıracı, 2021; Atak, 2021; Büyükceran, 2021; Moloz, 2022). Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımlarına ilişkin görsel Grafik 4’te verilmiştir.

Grafik 4. Tezlerin Üniversiteler Göre Dağılımı

Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımlarına ilişkin bulgular

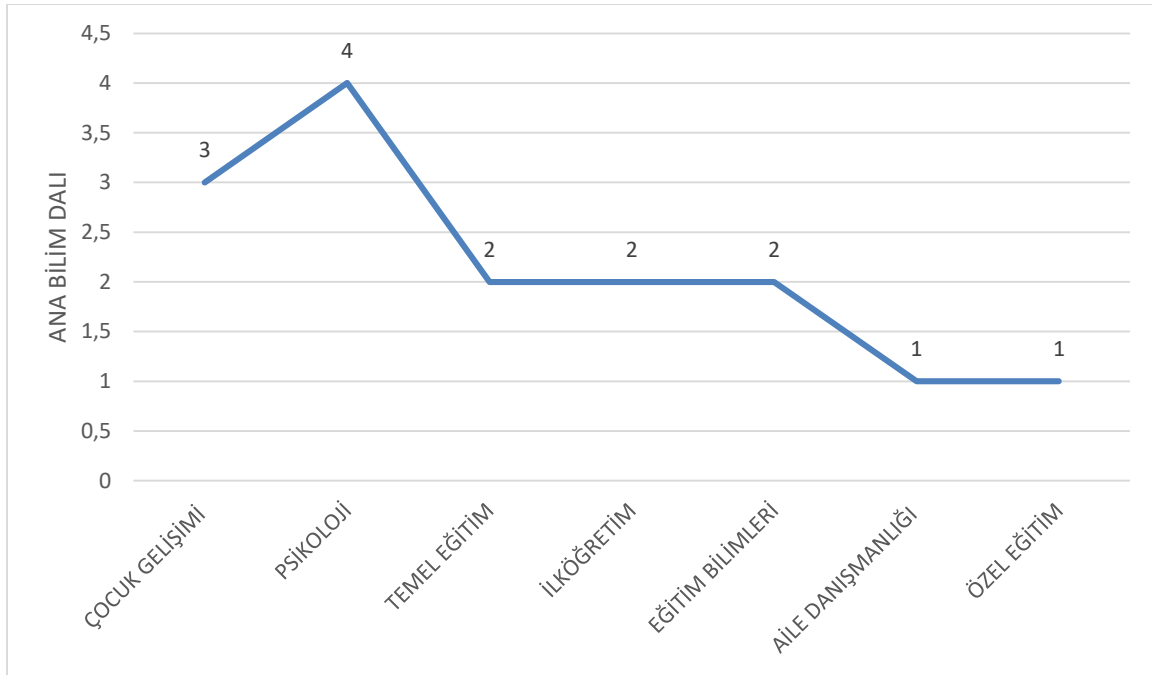
Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımları incelendiğinde; çalışmaların %46,7’sinin Sosyal Bilimler Enstitüsünde (n=7), %40’ının Eğitim Bilimler Enstitüsünde (n=6) ve %13,3’ünün Sağlık Bilimler Enstitüsünde (n=2) gerçekleştirildiği görülmektedir. Lisansüstü tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımlarına ilişkin görsel Grafik 5’te verilmiştir.

Grafik 5. Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı anabilim dallarına göre dağılımlarına ilişkin bulgular

Türkiye’de, erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü tezlerin yapıldığı anabilim dallarına göre dağılımları incelendiğinde; çalışmaların %20’sinin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi (n=3), %26,7’sinin Psikoloji (n=4), %13,3’ünün Temel Eğitim (n=2) ve İlköğretim (n=2), %13,3’ünün Eğitim Bilimleri (n=2), %6,7’sinin Özel Eğitim (n=1) ve %6,7’sinin ise Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalında (n=1) gerçekleştirildiği görülmektedir. Erken çocukluk döneminde baba katılımı konusunun 7 farklı anabilim dalında incelendiği ve anabilim dalları içerisinde ise bu konunun en fazla Psikoloji (%26,6) ve Çocuk Gelişimi ve Eğitimi (%20) Anabilim Dalında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerin yapıldığı anabilim dallarına göre dağılımlarına ilişkin görsel Grafik 6’da verilmiştir.

Grafik 6. Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Geçmişte çocuğun gelişim ve eğitimini desteklemeye yönelik etkinliklerde sadece bir oyun arkadaşı rolünü üstlenen babalar; sanayileşme, artan iş yükü, değişen roller, kadının çalışmak zorunda olması, günümüzde babaların çocuklarına dair aktivitelerde daha fazla yer almak istemesi gibi nedenlerden dolayı değişmiştir.

0-8 yaş arasını kapsayan erken çocukluk dönemi, çocuğun gelişiminde kritik öneme sahip olan yıllardır. Erken çocukluk dönemi; çocukların bilişsel, dil, sosyal, duygusal kısacası tüm gelişim alanlarında gelişimin hızlı olduğu yıllardır. Bu nedenle bu dönemde çocuğun gelişiminin desteklenmesinde sorumluluk sadece anneye yüklenmemeli; babanın da çocuğun gelişimini desteklemeye yönelik etkinliklere katılımı sağlanmalıdır. Çünkü babaları ile daha fazla vakit geçiren ve babaları tarafından hem gelişim hem de eğitim açısından desteklenen çocukların bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimlerinin babaları tarafından desteklenmeyen akranlarına göre daha iyi olduğu ayrıca bu çocukların akademik başarılarında artış olduğu, daha bağımsız davranabilen bireyler haline geldikleri ve istenmedik davranışlarında azalma görüldüğü belirtilmektedir (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007; McBride ve Rane, 1997). Türkiye’de erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan lisansüstü çalışmalar incelendiğinde; çalışmaların 2008-2022 yılları arasında gerçekleştirildiği, en fazla çalışmanın 2018 ve 2021 yılları arasında yapıldığı belirlenmiştir. Erken çocukluk döneminde baba katılımı ile ilgili çalışmaların en erken 2008 yılında yapılmasında, çocuğun gelişim ve eğitiminden anneyi sorumlu tutan geleneksel düşünce yapısının etkisinin olduğu düşünülmektedir. Nitekim Türkiye’de babalık rolü ile ilgili lisansüstü tezlerin incelendiği bir çalışmada konunun yıllara göre dağılımları incelenmiş ve inceleme sonucunda babalık rolü ile ilgili çalışmaların 1999-2020 yılları arasında araştırıldığı tespit edilmiştir (Pekşen Akça, 2022).

Yapılan çalışmaların %93,3’ünün yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. Aydoğdu (2019) tarafından yöntemsel açıdan benzerlik gösteren bir çalışmada da incelenen tezlerin tamamına yakınının (%90,32) yüksek lisans tezi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yönüyle çalışma çalışmamızı destekler niteliktedir. Ayrıca Pekşen Akça (2022) tarafından yapılan bir diğer

çalışmada ise ele alınan konu ile ilgili incelenen tezlerin tamamının yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların sonucu, yaptığımız çalışmayı destekler niteliktedir.

Çalışmaların %80'inin nicel yöntem ile gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Nitekim yapılan benzer bir çalışmada da incelenen lisansüstü tezlerin tamamına yakınının araştırma modelinin nicel olduğu tespit edilmiştir (Pekşen Akça, 2022). Bu durum üzerinde hem konunun yeni çalışılıyor olmasının hem de nitel ve karma yöntemlerin daha zaman alıcı olması bu nedenle de böylesi çalışmalara zaman ayıracak özellikte babalara ulaşmanın zor olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Erken çocuklukta baba katılımı konusunun 15 üniversitede çalışıldığı ve en fazla çalışmanın Maltepe Üniversitesinde yapıldığı tespit edilmiştir. Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin sayısı (n=209) düşünüldüğünde bu konu ile ilgili çalışma yapan üniversite sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Çalışmaların yaklaşık olarak yarısının Sosyal Bilimler Enstitüsünde gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Sosyal Bilimler Enstitüsünde yürütülen çalışmaların neredeyse Sağlık ve Eğitim Bilimleri enstitüsünde yürütülen çalışmaların toplamına eşit olduğu görülmektedir. Bu durum üzerinde çocuğun gelişimi ve eğitiminde baba katılımının öneminin yeteri kadar anlaşılabilmiş olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca en fazla çalışmanın Psikoloji ile Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Erken çocuklukta baba katılımı konusu her ne kadar bu iki anabilim dalında en fazla çalışılmış olarak görünse de yapılan çalışmaların sayısı (n=3) ve çalışma yapılan anabilim dalı sayısına (n=7) bakıldığında yeterli sayıda çalışmanın yapılmadığı belirlenmiştir. Pekşen Akça (2022) tarafından yapılan benzer bir çalışmada babalık rolü konusunda en fazla çalışmanın Çocuk Gelişimi ve Eğitimi (%51) ve Psikoloji (%19) Anabilim Dalında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları çalışmamızı destekler niteliktedir. Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan daha fazla çalışmanın yapılması,
- Erken çocukluk döneminde baba katılımını konu alan karma (nitel ve nicel) yöntemle gerçekleştirilmiş çalışmaların yapılması,
- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ve Temel Eğitim Anabilim Dalında gerçekleştirilen çalışmaların sayısının artırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akyol, A.K. (2016). Okul öncesi eğitimin amaç ve ilkeleri. A.K. Akyol, (Ed.), *Okul öncesi eğitim programları* içinde (10-16). Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Atak, A. (2021). 36-72 aylık çocuğu olan babaların mesleki doyum düzeyleri ile baba katılımı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Aydın, E. ve Kılıç Mocan, D. (2019). Türkiye'de dünden bugüne sosyobilimsel konular: Bir doküman analizi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 3(2): 184-197.
- Aydoğdu, F. (2019). Türkiye'de koruyucu aile uygulaması ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 5(53), 7481-7489.
- Aydoğmuş, S. (2018). 48-72 aylık çocukların bilişsel stilleri ile baba katılımı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Büyükcera, K. (2021). Okul öncesi dönemde baba katılımı ve baba çocuk ilişkilerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Can, D. (2017). Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların akran ilişkileri ve benlik algılarının baba katılım boyutlarına göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Çatıkkaş, K.B. (2008). Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyleri ile ilgili değişkenlerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

- Çetin, Ş.Ü. (2015). Father involvement in early years: comparing children's perceptions of father involvement with those of their fathers' and mothers'. Yayınlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Dinçer, S. (2018). Eğitim bilimleri araştırmalarında içerik analizi: meta-analiz, meta-sentez, betimsel içerik analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1): 176-190.
- Gürşimşek, S. ve Kefi, G. (2007). Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181-191.
- Karabulut, H. ve Şendil, G. (2018). Okul öncesi dönemdeki baba katılımının ebeveyn tutumlarına göre incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 143-154.
- Karakaş, H. (2014). Okul öncesi eğitime devam eden öğrenci babalarının aile katılım çalışmalarına katılım düzeylerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Kıraçcı, B. (2021). Okul öncesi dönemdeki özel gereksinimli çocuklarda baba katılımı ile anne bekkilığının ilişkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- McBride, B. A. ve Rane, T. R. (1997). Father/male involvement in early childhood programs: Issues and challenges. *Early Childhood Education Journal*, 25 (1), 11-15.
- Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Okul öncesi eğitim programı. 12 Haziran 2022, <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooporam.pdf>.
- Moloz, E. (2022). Okul öncesi eğitimde baba katılımı: baba-çocuk ortaklığına yönelik deneyimlerin durum çalışması ile betimlenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Özdemir, A. F. (2018). Okul öncesi eğitim alan 66-72 aylık çocukların baba katılımı ile erken dönem matematik becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Özgündüz, Ö. (2015). Baba katılımı eğitim programının baba katılımına ve okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Özkan, T. (2014). Çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babalara uygulanan baba katılım programının baba çocuk ilişkisi üzerine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özyürek, A., Teke, Y. T., Özgan, N.N. ve Kışlı, Z. (2020). Çocuklarının gereksinimlerini karşılamada babaların rolleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 21-30.
- Pekkarakaş, E. (2010). 3-6 yaş çocukların babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Pekşen Akça, R. (2022). Examination of the master's theses on the role of fatherhood in Turkey. *International Social Sciences Studies Journal*, 8(98), 1578-1583.
- Selçuk, A. ve Yavuz, H. M. (2018). Erken çocukluk gelişimine dair Türkiye bulgularına bakış. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 334-363.
- Seward, R.R. & Rush, M. (2015). Fathers, fathering, and fatherhood across cultures: convergence or divergence? Working Paper Series WP 40, University College Belfield Dublin.
- Tezel Şahin, F. (2007). Sosyal değişim sürecinde değişen baba rolü. 14 Haziran 2022, <https://www.ayk.gov.tr/wpcontent/uploads/2015/01/TEZEL-%C5%9EAH%C4%B0N-Fatma-SOSYAL-DE%C4%9E%C4%B0C5%9E%C4%B0M-S%C3%9CREC%C4%B0NDE-DE%C4%9E%C4%B0C5%9EEN-BABA-ROL%C3%9C.pdf>
- Tezel Şahin, F., Coşgun Akıncı., Aydın Kılıç. (2017). Babaların çocuklarıyla vakit geçirme durumlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *GEFAD / GUJGEF*, 37(1), 319-343.
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2007). Aile eğitimi programlarına baba katılımının önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 18(1), 39-48.
- Tunçeli, H. İ. ve Zembat, R. (2017). Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-12.
- Turan, E. (2018). Okul öncesi eğitim alan 60-84 aylık çocukların okul olgunluğu düzeyleri ile babaların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Uzun, H. ve Baran, G. (2019). Babaların okul öncesi dönemdeki çocuklarıyla ilişkisinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-60.

Yuvacı, M. (2019). Baba katılımı ile okul öncesi dönem çocuklarının sosyal yetkinlik ve davranış problemleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük.

Extended Abstract

Introduction

The early childhood period, which covers the years between 0-8, is the period in which development is very rapid in all areas. In this period, the foundations of personality development as well as the acquisition of basic skills and habits are laid. In early childhood, father involvement is as important as maternal involvement in supporting the child's development and education. In early childhood, children enjoy being with their fathers, spending time with them, playing games and doing activities with them, sharing what they know with their fathers, learning new things from them, modeling their fathers (especially boys) and observing them. In addition, children who receive support in terms of father involvement in their development and education during this period can receive the knowledge, skills and emotional support from their fathers, which support their development. Father involvement is extremely important for the child to develop as a healthy individual and receive education, and behave in accordance with social and gender roles, and gain knowledge and skills, and be provided with the emotional support they need. For this reason, father involvement should be included in the development and education of a child.

Method

The universe of the research consists of all postgraduate theses on father involvement in early childhood in Turkey. There was no year limitation in the study, and all of the studies carried out from the past to the first six months of 2022 were discussed. In the research, the database of YÖK National Thesis Center was searched using the keywords "father involvement" and "early childhood". As a result of the screening, a total of 15 graduate theses meeting the criteria of the study were included in the study. Descriptive content analysis was used in the analysis of the data of the research.

Results and Discussion

The early childhood period, which covers the 0-8 age range, includes the years that have critical importance in the development of the child. Early childhood is a period of rapid development in all areas in terms of cognitive, linguistic, social and emotional development of children. For this reason, in this period, the responsibility of supporting the development of the child should not only be imposed on the mother, the father should also be encouraged to participate in activities to support the development of the child.

When the postgraduate studies on father involvement in early childhood in Turkey are examined, it was determined that the studies were carried out between 2008-2022, and great majority of the studies were carried out between 2018 and 2021. It is thought that the traditional mentality that holds mother responsible for the development and education of the child has an impact on the fact that studies on father involvement in early childhood were carried out in 2008 at the earliest. It was determined that 93.3% of the studies were master's thesis. In a similar study examining the role of paternity, it is thought that the fact that the subject of father involvement is newly studied in our country has an effect on the fact that almost all of the studies are master's thesis (Pekşen Akça, 2022). It was determined that 80% of the studies were carried out with quantitative method, and it is thought that this is due to the fact that the subject

is newly studied and that the qualitative and mixed methods are more time-consuming, and therefore it is difficult to reach fathers who should spare time for such studies. It is determined that the subject of father involvement in early childhood has been studied in 15 universities and most of the studies were conducted in Maltepe University. Considering the number of state and foundation universities in Turkey (n=209), it is seen how few universities have studied on this subject. It was determined that approximately half of the studies were carried out by Social Sciences Institutes. It is seen that the studies carried out in the Social Science Institutes are almost equal to the sum of the studies carried out in the Health and Educational Science Institutes. It is thought that the lack of understanding of the importance of father involvement in the development and education of the child is effective on this situation. In addition, it was determined that the great number of the studies were carried out in the Department of Psychology and Child Development and Education. Although the issue of father involvement in early childhood seems to be mostly studied by these two departments, it was determined that there were not enough studies when the number of studies (n=3) and (n=7) were examined.